

sammenhæng, men de tre forhold har desuden hver især en signifikant sammenhæng med, at den unge (kvinde eller mand) har været udsat for seksuelle overgreb.

En helt lavpraktisk anbefaling i denne sammenhæng er at pege på behovet for tidlig seksualundervisning og prævention. Har disse unge adgang til prævention, eller er det ikke muligt for dem at få præventive midler? Unge skal sædvanligvis være 15 år eller ældre¹¹, for at de uden videre kan få prævention, altså være så gamle, at det er lovligt for dem at have seksuelt samvær. Men de unge, der påbegynder seksuallivet, før det er lovligt, har i praksis brug for såvel undervisning som prævention. Børn i Grønlands skoler får på forskellig vis undervisning om blandt andet kærlighed, omsorg og seksuelt samvær.¹² Undervisningen sker både på skolens yngste trin, mellemtrin og ældste trin, hvor eleverne blandt andet undervises i seksuelt samvær og grænser for seksuelt samvær. Alligevel har vi her tre anbefalinger:

- At man overvejer, om seksualundervisningen i højere grad kan inddrage forekomsten af seksuelle overgreb, herunder hvad et overgreb er, hvordan man undgår overgreb, og hvem man taler med bagefter, hvis det alligevel sker.
- At man i større omfang bruger fritidsklubber som kampagnesteder, end det er tilfældet i dag, hvor man tager fat på emner som at passe på sin krop, hvordan man undgår overgreb mv.
- At man overvejer muligheden for at give 12, 13 og 14 år gamle piger fri adgang til prævention.

De tre forslag tager udgangspunkt i den virkelighed, undersøgelsen beskriver. En anden mulighed er at forsøge at ændre virkeligheden på den måde, at man søger at forsinke børnenes seksuelle debut, så de kunne vente med at påbegynde både frivillige og ufrivillige seksuelle samvær med andre mennesker, til de er blevet lidt ældre. Vi vil dog alligevel fastholde spørgsmålet om prævention, da prævention ville kunne hindre meget tidlige graviditeter og aborter, ligesom færre meget tidlige fødsler formentlig kunne have en positiv indflydelse på unge kvinders uddannelsesniveau efter folkeskolen.

---

¹¹ Landstingforordning nr. 6 af 31. maj 2001 om patienters retsstilling.

¹² Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 24. juni 2003 om trinformål samt fagformål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder, kapitel 11, § 35.

BILAGSTABEL B3.1 FORTSAT

Oversigt over sammenhængen mellem indikatorer for seksuelle overgreb og en række andre indikatorer. Procent.

	Kvinder		Mænd		Begge køn	
	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
<i>Pct. af mænd, der bruger prævention¹</i>						
Under 15 år	---	---	42	50	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	---	---	49	25	---	---
Under 15 år + har ikke selv bestemt	---	---	43	67	---	---
<i>Pct., der har haft seksuelt samvær med en, der ikke ønskede det (inkl. ved ikke)²</i>						
Under 15 år	11	17	7	10	9	15
Har ikke selv bestemt første gang	10	23	4 ***	30	7 ***	27
Under 15 år + har ikke selv bestemt	11	24	7	33	9 **	25
<i>Pct. med et godt/virkeligt godt helbred³</i>						
Under 15 år	88	82	84	90	86	84
Har ikke selv bestemt første gang	86	82	87	81	87	82
Under 15 år + har ikke selv bestemt	86	80	81	100	86	83
<i>Pct., der har tænkt på eller forsøgt selvmord⁴</i>						
Under 15 år	57	72	43	37	49	60
Har ikke selv bestemt første gang	59	76	34	50	47 *	64
Under 15 år + har ikke selv bestemt	63	69	41	33	53	63
<i>Pct. med lav tilfredshed med livet (score 0-6 på en skala fra 0-10 = højest tilfredshed)⁵</i>						
Under 15 år	14	18	13	16	14	18
Har ikke selv bestemt første gang	10 *	28	9 *	26	10 ***	27
Under 15 år + har ikke selv bestemt	13	29	13	33	13 *	30
<i>Pct. med lav selvværd^{6,3}</i>						
Under 15 år	25	33	23	26	24	31
Har ikke selv bestemt første gang	22 **	44	16 *	37	19 ***	41
Under 15 år + har ikke selv bestemt	24 *	47	24	33	24 **	45
<i>Graden af venskaber (0-5 = høj grad)⁷</i>						
Under 15 år	5	5	4	4	4	5
Har ikke selv bestemt første gang	5 *	4	4 ***	3	5 ***	4
Under 15 år + har ikke selv bestemt	5	4	4	4	5	4
<i>Pct., der svarer, at de endnu ikke/skal ikke have en uddannelse⁸</i>						
Under 15 år	56	76	71	43	65	64
Har ikke selv bestemt første gang	59	81	56	79	58 **	80
Under 15 år + har ikke selv bestemt	59 *	91	63	50	61	85

Tabellen fortsættes

BILAGSTABEL B3.1 FORTSAT

Oversigt over sammenhængen mellem indikatorer for seksuelle overgreb og en række andre indikatorer. Procent.

	Kvinder		Mænd		Begge køn	
	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
<i>Pct., der havde enten et mindre job eller ingen job (modsat de, der havde et deltids/fuldtidsjob)¹</i>						
Under 15 år	40	55	54	37	49	47
Har ikke selv bestemt første gang	45	54	48	45	50	46
Under 15 år + har ikke selv bestemt	46	53	49	33	48	50

Anm.: Kolonner med overskriften Ja og Nej indikerer for hver gruppe (hhv. kvinder, mænd, begge køn), om den har været udsat for seksuelle overgreb målt ved de tre angivne indikatorer.

1. Fisher's Exact test.
2. Wilcoxon Mann-Whitney test, * p < 0,10, ** p < 0,05, *** p < 0,01.
3. Selvværd er målt ved Rosenberg Self-Esteem Scale, som består af 10 items, for hver én får man 0 eller 1 point, afhængigt af om man svarer bekræftende eller benægtende. Jo flere point, jo ringere selvværd. Vi har valgt et skæringspunkt, hvor de, der har 5 eller flere point ud af maksimum 10 point, scorer en lav selvværd.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

LITTERATUR

- Bjerregaard P., T. Curtis, K. Borch-Johnsen, G. Mulvad, U. Becker & Andersen, S. (2003): "Inuit Health in Greenland: A Population Survey of Life Style and Disease in Greenland and among Inuit Living in Denmark". *International Journal of Circumpolar Health*, (62)1: s. 3-79.
- Bjerregaard, P. & I.K. Dahl-Petersen (red.) (2008): *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2007. Levevilkår, livsstil og helbred*. København: SIF's Grønlandsskrifter nr. 18. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- Christensen, E. (2013): *Ung i det grønlandske samfund. Unges viden om og holdning til sociale problemer og muligheder*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:16.
- Christensen, E. & H. Hansen (2011): *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 11:24.
- Christensen, E., L.G. Kristensen & S. Baviskar (2009): *Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børns og familiers trivsel*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:01.
- Curtis T., F.B Larsen, K. Helweg-Larsen & P. Bjerregaard (2002): "Violence, Sexual Abuse and Health in Greenland." *International Journal of Circumpolar Health*, 61(2), s. 110-22.

- Curtis, T., K.H. Larsen, C.P. Pedersen, I. Olesen, K. Sørensen, M.E. Jørgensen & P. Bjerregaard (2006): "Unge trivsel i Grønland 2004". *INUSSUK – Arktisk Forskningsjournal*, 1: s. 3-119.
- Finkelhor, D. (1986): *A Sourcebook on Child Sexual Abuse*. New York: Sage Publications.
- Finkelhor, D. (1984): *Child Sexual Abuse, New Research and Theory*. New York: Free Press.
- Gregersen, C. (2010): *Livsmød. Socialpædagogisk og psykoterapeutisk behandling af børn i Grønland*. Nuuk: Milik publishing.
- Grønlands Idræts Forbund (2006): *Når tillid brydes ...* Nuuk: egen udgivelse.
- Hildebrand, E. & E. Christensen (1986): *Familier med seksuelt misbrug af børn – forståelse og handlemuligheder*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kahlig, W. & N. Banerjee (red.) (2007): *Børn og unge i Grønland – en antologi*. Nuuk: MIPI Ilisimatusarfik. Milik publishing.
- Killén, K. (1991): *Omsorgsvigt er alles ansvar*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Lindgaard, H. (2002): *Voksne børn fra familier med alkoholproblemer – mestring og modstandsdygtighed*. Ph.D.-afhandling, Aarhus Universitet, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Center for Rusmiddelforskning.
- Pedersen, C.P. & P. Bjerregaard (2011): *Det svære ungdomsliv: Unge trivsel i Grønland 2011 – en undersøgelse blandt de ældste folkeskoleelever*, 2. udgave. SIF's Grønlandstidskrifter nr. 24. Tilgængelig på: http://www.sifolkesundhed.dk/upload/unges_trivsel_dk_2.udgave_til_web_260814.pdf.
- Pedersen, C.P., I. Dahl-Petersen & P. Bjerregaard (2007): *Notat om selvmordstanker og selvmordsforsøg blandt unge i Grønland*. København: Syddansk Universitet. Statens Institut for Folkesundhed.
- Pedersen, C.P., C. Gohr & I. Olesen (2014): *Som ringe i vandet. Baselineundersøgelse. Befolkningens viden om og holdninger til seksuelle overgreb mod børn*. Nuuk: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- Pedersen, J.M. & A.L. Holm (2008): "Vold og seksuelle overgreb", kapitel 6 i Bjerregaard, P. & I.K. Dahl-Petersen (red.) (2008): *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2007. Levevilkår, livsstil og helbred*. København: SIF's Grønlandsskrifter nr. 18. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

- Rosenberg, M. (1989): *Society and the Adolescent Self-Image*. Revised edition. Middletown, CT: Wesleyan University Press.
- Rosenberg, M. (1986): *Conceiving the Self*. Krieger: Malabar, FL.
- Saaffik (2014): *Hvordan taler jeg med børn om seksuelt samvær*. Nuuk: Naalakkersuisut.
- Schnohr, C., J.M. Pedersen, M.C.G. Alcón & B. Niclasen (2004): "Sundhed og helbred hos skolebørn i Grønland fra 1994 til 2002". *INUSSUK Arktisk forskningsjournal*, 2.
- Spein, A.R., C.P. Pedersen, A.C. Silviken, M. Melhus, S.E. Kvernmo & P. Bjerregaard m.fl. (2013). "Self-Rated Health among Greenlandic Inuit and Norwegian Sami Adolescents: Associated Risk and Protective Correlates." *International Journal of Circumpolar Health*, 72: 19793. Tilgængelig på:
<http://dx.doi.org/10.3402/ijch.v72i0.19793>.
- Svedin, C.G. (2001): *Sexual abuse of children. Causes and risks*. Stockholm: National Board of Health and Welfare.
- Vammen, K.S. & M.N. Christoffersen (2013): *Unge selvskade og spiseforstyrrelse: Kan social støtte gøre en forskel?* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:18.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2014

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 14:01 Bach, H.B. & M.R. Larsen: *Dagpengemodtageres situation omkring dagpengeophør*. 135 sider. e-ISBN: 978-87-7119-223-0. Netpublikation.
- 14:02 Loft, L.T.G.: *Parinterventioner og samlivsbrud. En systematisk forskningsoversigt*. 81 sider. e-ISBN: 978-87-7119-225-4. Netpublikation.
- 14:03 Aner, L.G. & H.K. Hansen: *Flytninger fra byer til land- og yderområder. Højtuddannede og socialt udsatte gruppers flytninger fra bykommuner til land- og yderkommuner – Mønstre og motiver*. 169 sider. e-ISBN: 978-87-7119-226-1. Netpublikation.
- 14:04 Christensen, E.: *2 år efter starten på Nakuusa*. 57 sider. e-ISBN: 978-87-7119-228-5. Netpublikation.
- 14:05 Christensen, E.: *NAKUUSAP aallartimmalli ukiut marluk qaangiunneri*. 61 sider. e-ISBN: 978-87-7119-230-8. Netpublikation.
- 14:06 Bengtsson, S., L.B. Larsen & M.L. Sommer: *Døvfødte børn og deres livsbetingelser*. 147 sider. ISBN: 978-87-7119-232-2. e-ISBN: 978-87-7119-233-9. Vejledende pris: 140,00 kr.

- 14:07 Larsen, L.B., S. Bengtsson & M.L. Sommer: *Døve og døvblevne mennesker. Hverdagsliv og levevilkår*. 169 sider. ISBN: 978-87-7119-234-6. e-ISBN: 978-87-7119-235-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:08 Oldrup, H. & A.-K. Højen-Sørensen: *De aldersopdelte fokusområder i ICS. Kvalificeringen af den socialfaglige metode*. 189 sider. e-ISBN: 978-87-7119-236-0. Netpublikation.
- 14:09 Fridberg, T. & L.S. Henriksen: *Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012*. 304 sider. ISBN: 978-87-7119-237-7. e-ISBN: 978-87-7119-238-4. Vejledende pris: 300,00 kr.
- 14:10 Lauritzen, H.H.: *Ældres ressourcer og behov i perioden 1997-2012. Nyeste viden på baggrund af aldredatabasen*. 142 sider. ISBN: 978-87-7119-239-1. e-ISBN: 978-87-7119-240-7. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 14:11 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Litteraturstudie af handicap og beskæftigelse*. 202 sider. ISBN: 978-87-7119-241-4. e-ISBN: 978-87-7119-242-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 14:12 Bille, R. & H. Holt: *Kommunal praksis på arbejdsskadeområdet. En kvalitativ analyse af fire jobcentres håndtering af arbejdsskader*. 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119-244-5. Netpublikation.
- 14:13 Rosdahl, A.: *Fra 15 år til 27 år. PISA 2000-eleverne i 2011/12*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-245-2. e-ISBN: 978-87-7119-246-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:14 Bengtsson, S., K. Bengtsson, A.A. Kjær, M. Damgaard, C. Kolding-Sørensen. *Hvilken forskel gør en tilkendelse af førtidspension?* 144 sider. ISBN: 978-87-7119-247-6. e-ISBN: 978-87-7119-248-3. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 14:15 Bach, H.B.: *Skadelidtes reaktion på en verserende arbejdsskadesag*. e-ISBN: 978-87-7119-249-0. Netpublikation.
- 14:16 Weatherall, C.D., H.H. Lauritzen, A.T. Hansen & T. Termansen: *Evaluering af "Fast tilknyttede læger på plejecentre". Et pilotprojekt*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-250-6. e-ISBN: 978-87-7119-251-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:17 Pontoppidan, M., N. K. Niss: *Instrumenter til at måle små børns trivsel*. 78 sider. e-ISBN: 978-87-7119-252-0. Netpublikation
- 14:18 Ottosen, M.H., A. Liversage & R.F. Olsen: *Skilsmissebørn med etnisk minoritetsbaggrund*. 256 sider. ISBN: 978-87-7119-253-7. e-ISBN: 978-87-7119-254-4. Vejledende pris: 250,00 kr.

- 14:19 *Antidemokratiske og ekstremistiske miljøer i Danmark. En kortlægning.* 86 sider. E-ISBN: 978-87-7119-255-1, Netpublikation
- 14:20 Amilon, A.G., P. Rotger & A.G. Jeppesen: *Danskerne pensionsopsparinger og indkomster 2000-2011.* 160 sider. ISBN: 978-87-7119-256-8. e-ISBN: 978-87-7119-257-5. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:21 Jonasson, A.B.: *Konsekvenser af dagpengeperiodens halvering.* 112 sider. ISBN: 978-87-7119-258-2. e-ISBN: 978-87-7119- 259-9. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 14:22 Siren, A., & S.G. Knudsen: *Ældre og digitalisering. Holdninger og erfaringer blandt ældre i Danmark.* 128 sider. ISBN: 978-87-7119-260-5. e-ISBN: 978-87-7119-262-2. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 14:23 Christoffersen, M.N., A.-K. Højen-Sørensen & L. Laugesen: *Daginstitutionens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt.* 192 sider. ISBN: 978-87-7119-266-7. e-ISBN: 978-87-7119- 262-9. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 14:24 Keilow, M., A. Holm, S. Bagger & S. Henze-Pedersen: *Udvikling af trivselsmålinger i folkeskolen. En pilotundersøgelse.* 180 sider. e-ISBN: 978-87-7119-263-6. Netpublikation.
- 14:25 Christensen, C.P., I.G. Andersen, P. Bingley & C.S. Sonneschmidt: *Effekten af It-støtte på elevers læsefærdigheder.* 80 sider. ISBN: 978-87-7119-264-3. e-ISBN: 978-87-7119-265-0. Vejledende pris: 80,00 kr.
- 14:26 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap, uddannelse og beskæftigelse.* 78 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 267-4. Netpublikation
- 14:27 Jakobsen, V., S. Jensen, H. Holt & M. Larsen: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2014.* 208 sider, ISBN: 978-87-7119-268-1. e-ISBN: 978-87-7119- 269-8. Pris: 200,00 kr.
- 14:28 Pejtersen, J. H., T. Dyrvig: *Forebyggelse af udadreagerende adfærd hos ældre med demens.* 96 sider. ISBN: 978-87-7119-270-4. e-ISBN: 978-87-7119- 271-1. Pris: 90,00 kr.
- 14:29 Bengtsson, S., L.N. Johansen & C.E. Andersen: *Hjemmetræning. Evaluering af regelsattet om hjælp og støtte efter Servicelovens § 32 st. 6-9.* 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119-272-8. Netpublikation.
- 14:30 Ottosen, M.H., D. Andersen, K.M. Dahl, A.T. Hansen, M. Lausten & S.V. Østergaard: *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2014.* 248 sider. ISBN: 978-87-7119-274-2. e-ISBN: 978-87-7119-275-9. Pris: 250.00 kr.

- 15:01 Ottosen, M.H., M. Lausten, S. Frederiksen & D. Andersen: *Anbragte børn og unges trivsel 2014*. 122 sider. ISBN: 978-87-7119-276-6. e-ISBN: 978-87-7119-277-3. Pris: 120,00 kr.
- 15:02 Benjaminsen, L., T. Dyrvig & T. Gliese: *Livet på hjemløseboformer*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-278-0. e-ISBN: 978-87-7119- 279-7. Pris: 140,00 kr.
- 15:03 Gorinas, C. & V. Jakobsen: *Indvandreres og efterkommeres placering på det danske arbejdsmarked*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-280-3. e-ISBN: 978-87-7119- 281-0. Pris: 170,00 kr.
- 15:04 Niss, N.K., A. Kierkgaard, A.-K. Højen-Sørensen & A.Aa. Hansen: *Barrierer for tidlig opsporing af alkoholproblemer i børnefamilier. En analyse af barrierer for frontpersonalet*. 145 sider. e-ISBN: 978-87-7119-282-7. Netpublikation
- 15:05 Bengtsson, S., A. L. Rasmussen & S. Gregersen: *Metoder i botilbud*. 208 sider. ISBN: 978-87-7119-283-4. e-ISBN: 978-87-7119- 284-1. Pris: 200,00 kr.
- 15:06 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2014*. 240 sider. ISBN: 978-87-7119-285-8. e-ISBN: 978-87-7119- 286-5. Pris: 240,00 kr.
- 15:07 Dietrichson, J., M. Bøg, T. Filges & A.-M. K. Jørgensen. *Skolerettede indsatser for elever med svag socioøkonomisk baggrund*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-287-2. e-ISBN: 978-87-7119-288-9. Pris: 140,00 kr.
- 15:08 Østergaard, S.V., A.B. Steensgaard, A.T. Hansen, S. Henze-Pedersen & J. Østergaard: *På vej mod ungdomskriminalitet. Hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?*. 100 sider. e-ISBN: 978-87-7119- 289-6. Netpublikation.
- 15:09 Keilow, M. & A. Holm: *Udvikling af måleinstrument for elevadfærd og -holdninger. Baselinedata fra evaluering af folkeskolereformen*. 56 sider. e-ISBN: 978-87-7119-290-2. Netpublikation.
- 15:10 Albæk, K., H.B. Bach, R. Bille, B.K. Graversen, H. Holt, S. Jensen & A.B. Jonassen: *Evaluering af mentorordningen*. 144 sider. e-ISBN: 978-87-7119-291-9. Netpublikation.

- 15:12 Christensen, E. & S. Baviskar: *Unge i Grønland. Med fokus på seksualitet og seksuelle overgrep*. 128 sider. ISBN: 978-87-7119-293-3. e-ISBN: 978-87-7119-294-0. Pris: 120,00 kr.
- 15:13 Christensen, E. & S. Baviskar: *Kalaallit nunaanni inuusuttut. Kinguaassiutinut tunngasut kinguaasiuutigullu innarliisarnert qitiutin-neqarlutik*. 138 sider. ISBN: 978-87-7119-295-7. e-ISBN: 978-87-7119-296-4. Pris: 120,00 kr.